

دانشکده طب سنتی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی

رساله

جهت دریافت درجه دکترای تخصصی Ph.D. اخلاق پزشکی

عنوان

درمان بی نتیجه، بررسی تطبیقی از منظر اخلاق دینی و اخلاق سکولار

اساتید راهنما

دکتر مهرزاد کیانی

دکتر محسن جوادی

اساتید مشاور

دکتر سعید نظری توکلی

دکتر محمود عباسی

نگارش

دکتر محسن رضایی آدریانی

چکیده فارسی

عنوان: درمان بی‌نتیجه، بررسی تطبیقی از منظر اخلاق دینی و اخلاق سکولار

اهداف:

- تعریف درمان بی‌نتیجه از منظر اخلاق پزشکی رایج کنونی در دنیا
- بررسی دیدگاه موافقان درمان بی‌نتیجه
- بررسی دیدگاه مخالفان درمان بی‌نتیجه
- بررسی دیدگاه تفاسیر شیعه و اهل سنت از قرآن کریم درباره آیات مربوط با موضوع
- بررسی روایات رسیده از معصومین (علیهم‌السلام) درباره موضوع درمان‌هایی که نتیجه نمی‌دهند.
- مقایسه دو دیدگاه
- تحلیل مبانی اختلاف یا اشتراک دو دیدگاه

روش کار: این پژوهش، یک مطالعه از نوع توصیفی تحلیلی و با رویکرد تطبیقی است که با استناد به منابع کتابخانه‌ای انجام شد.

یافته‌ها: مبانی اخلاق پزشکی سکولار و اخلاق پزشکی دینی بررسی شد. تعاریف بیان شده از بی‌نتیجه بودن درمان و تقسیم‌بندی‌های آن در مقالات موجود بررسی گردید. کلیه تفاسیر موجود نرم‌افزار (اعم از تشیع و تسنن) پیرامون واژه‌های لغو، باطل، عبث، شر و اسراف بررسی گردید. احادیث رسیده پیرامون بیماری و آثار آن بررسی شد.

نتیجه‌گیری: در مجموع، از آنچه گفته شد می‌توان چنین نتیجه گرفت که با وجود نقاط اشتراک ظاهری میان اخلاق سکولار و اخلاق دینی، اختلافات این دو اساسی و مبنایی است. به نظر می‌رسد، اساسی‌ترین مبدأ اختلاف این دو دیدگاه، در نگاه توحیدی اخلاق دینی باشد. یکی از نمودهای واضح این اختلاف مبنایی، تفاوت تصمیم‌گیری درباره سودمندی یا بی‌نتیجه بودن درمان است. بر اساس آنچه گفته شد و این رساله توانست به بررسی آن پردازد، به نظر می‌رسد از منظر اخلاق دینی، تا زمانی که امیدی به ادامه حیات بیمار وجود دارد، انجام اقدام‌های درمانی و حفظ حیات بیمار؛ بی‌نتیجه نیست. آنچه در حال حاضر و به استناد این بررسی می‌توان گفت این است که تا وقتی مرگ بیمار، قطعی نشده است انجام اقدامات درمانی می‌تواند سودمندی دنیایی یا آخرتی ایجاد نماید و بنابراین اینگونه اقدامات بی‌نتیجه نخواهد بود.

واژگان کلیدی: درمان، پزشکی، بی‌نتیجه، اخلاق دینی، اخلاق سکولار، قرآن کریم، احادیث.

Abstract

Title: Medical Futility, A Comparative Study Of Religious Ethics And The Secular Ethics.

Objectives:

- The definition of futile treatment in terms of current medical ethics in the world
- The point of view of the proponent of futile treatment
- The point of view of the opposition of futile treatment
- The point of view Shia and Sunni interpretations of The Holy Quran about the related verses by topic
- Evaluation reports from infallible (PBUH) about treatments that do not result.
- Comparison of the two views
- Analysis of basic subscribe or conflicts between two views

Materials and methods: This research is a descriptive analytical study with comparative approach that was carried out according to library resources.

Results: Principles of secular medical ethics and religious medical ethics were examined. Definitions and classification of the medical futility in articles were examined. All existing interpretations of the software (both Shia and Sunni) about the words cancellation, void, vain, evil and prodigality were investigated. Hadiths narrated about the disease and its effects were studied.

Conclusion: Totally, from what was said can be concluded that despite the apparent intersection between secular ethics and religious ethics, the difference between these two is basically and fundamentally. It seems that the most fundamental source of difference between the two views is to look to monotheistic religious morality. A clear manifestation of this fundamental difference, is the difference in decision-making about the utility or futility of treatment. Based on what was said and this thesis was able to evaluate, it seems from the perspective of religious morality, as long as there is a hope for the survival of the patient, doing the treatment and saving the patient's life; isn't in vain. What is now and according to this survey we can say, is that until death didn't definitive, treatment measures can provide a utility in this world or the Hereafter, and therefore these kind of measures, will not be futile.

Keywords: Treatment, Medical, Futility, Religious Ethics, Secular Ethics, Holy Quran, Hadiths.